

[Smørum.]

Sagerne, gaar jeg ud fra, at disse Udvalg, der maa formodes særlig velegnede dertil, i Tilfælde, hvor det paakræves, vil medvirke til at bibringe Kreditorerne den rigtige Forstaaelse af Sagen. Naar saaledes Rente og Afdrag af Pantegælden mellem 85 og 110 pCt. af Panteværdien er begrænset til 6½ pCt., og Staten heraf betaler de 3, maa man sige, at de Landbrugere, hvis Gæld falder inden for den nævnte Maksimumsgrænse, bliver befriet for en meget væsentlig Del af deres mest tyngende Gældsforpligtelser, og at en betydelig Bedring af deres Muligheder for ved et Arbejde i Bedriften at skabe sig en taalelig Tilværelse er tilvejebragt. Vanskeligere stiller det sig for den Gruppe af Landbrugere, hvis Gæld overstiger 110 pCt. af Panteværdien. Denne Gruppe vil ganske vist faa samme Ret til Rentetilskud som den tidligere omtalte relativt mindre gældstyngede Gruppe, men i de fleste Tilfælde vil de vanskeligst stillede ikke i tilstrækkelig Grad kunne hjælpes ved Ydelse af det omhandlede Rentetilskud. I mange Tilfælde vil det sikkert uden uforholdsmæssige Udgifter og Risiko overhovedet vise sig umuligt at bringe effektiv Hjælp. Men for de Tilfælde, hvor Hjælp ligger inden for Mulighedernes Grænse, stilles der af Statskassen 100 Mill. Kr. til Raadighed, hvoraf der i Stedet for Rentetilskud vil kunne ydes de paagældende Laan til Udløsning af den mest trykkende Gæld. Medens Rentetilskuddet gøres til en almindelig Ret for dem, der opfylder de foreskrevne Betingelser, er Ydelse af Saneringslaan betinget af skønmæssig Bevilling, og Fremgangsmaaden er den, at Akkordudvalgene, til hvem Andragenderne indgives, foretager en Undersøgelse og Behandling af hver enkelt Sag og derefter, hvis de mener, Laanet bør ydes, afgiver Indstilling herom til det i Henhold til Lovforslagets § 6 nedsatte Bevillingsudvalg, hvem den endelige Bevillingsmyndighed er tillagt.

Hensigten med denne Fremgangsmaade er at skabe den størst mulige Sikkerhed for, at der kun ydes Laan, hvor en virkelig Sanering af Forholdene derved kan opnaas, og det er ligesom i Afsnittet om Rentetilskud forudsat, at ogsaa Kreditorerne skal yde fornødent Bidrag hertil, og da det jo her drejer sig om meget yderligt liggende Gæld, tør man vel gaa ud fra, i Særdeleshed da Bevilling af Laan er afhængig af Akkordudvalgenes Indstilling, at Kreditorerne vil være modtagelige for Udvalgets Henstillinger, og at en Nedsættelse af Forpligtelserne i vidt Omfang vil kunne opnaas ved,

at de vil foretrække en mindre, men sikrere Dividende fremfor en større, men højst problematisk Værdi af alt for ubillige Fordringer, til hvis Fyldestgørelse Staten naturligvis ikke kan bidrage. For saa vidt Kreditorerne altsaa indtager en tilstrækkelig retsindig og fornuftig Holdning og Forholdene i øvrigt berettiger det, vil en meget stor Del af Landbrugerne ved at opnaa et Saneringslaan kunne faa udløst de mest tyngende Gældsforpligtelser.

Saa vel under Hensyn til det Formaal, jeg lige har nævnt, altsaa at opnaa den størst mulige Medvirkning fra Kreditorernes Side, som ogsaa for at begrænse Statens Udgifter og Risiko bestemmer Forslaget, at Laanet ikke maa overstige 25 pCt. af Ejendommens Panteværdi, samt at det skal sikres inden for 110 pCt. af denne. Laanet afdrages med 2 pCt. pro anno og forrentes i de to første Aar med 1½ pCt. pro anno, altsaa de samme Ydelser, som det i Afsnittet om Rentetilskud er forudsat, at Debitor skal udrede. Fordelen for Debitor ved at opnaa Saneringslaan i Stedet for Rentetilskud vil i de to første Aar hovedsagelig være, at Akkordudvalgene i Laanesagerne vil kunne yde en kraftigere Medvirkning til Gældens Nedbringelse. Men efter Udløbet af de to Aar opnaar den Gruppe, der har faaet bevilget Saneringslaan, endnu en Fordel fremfor den Gruppe, der har faaet Rentetilskud, for medens Rentetilskuddet bortfalder, bliver det billige Statslaan staaende. Der sker kun det, at Renten bliver konjunkturbestemt, idet Grundsatsen sættes til 4 pCt. og forhøjes eller nedsættes mellem 1,5 og 6 pCt. med det dobbelte af den Promille, hvormed Laanets Forrentningsprocent afviger fra 4,5.

Denne Bestemmelse ligger jo paa Linie med, hvad vi tidligere har gennemført for Statshusmændenes Rentebetaling til Staten, og jeg mener, det er et godt Princip, at Kreditor og Debitor maa dele Vilkaar i gode og daarlige Tider. Hele Forløbet af Landbrugets Gældskrise viser jo, at det har været dette Erhvervs Ulykke, at den indestaaende Laanekapitals Fordringer under nedadgaaende Konjunkturer har været saa stive og kategoriske, at en Tilpasning efter Erhvervets Indtjeningsmuligheder har været umulig. Det er mit Haab, at det engang maa blive politisk muligt at gennemføre en Lovgivning, der bringer disse utaaelige Forhold til Ophør og regulerer Forrentningen af hele Landbrugsgælden efter samme Linie, som en Del af den mest tyngende Gæld efter dette Forslag reguleres. Men en saadan Regulering af den samlede Gæld